KASČIUKŲ PILKAPYNAS

Vida KLIAUGAITĖ

Kasčiukų pilkapynas (Švenčionių r.) yra 0,4 km į RPR nuo Švenčionių–Pabradės kelio, Šulinėlių miške, kvartalo Nr. 19 PR dalyje, kvartalo Nr. 22 ŠR dalyje ir kvartalo Nr. 23 ŠV dalyje. Iš viso pilkapyne yra apie 20 pilkapių, kai kurie jų nelabai aiškūs, spėjami. Pilkapyną kerta 2 kvartalinės linijos, kurias įrengiant bei nuolatos ariant žalojami du pilkapiai.

2001 m. ištirti 2 pilkapiai, žalojami ariant kvartalines miško linijas. Tiriant pilkapį 1 paaiškėjo, kad jis yra tik kalnelis, suformuotas iškasus duobę.

Pilkapio 2 sampilas sulėkštėjęs, jo aukštis tesiekė 0,5 m, centre matyti seno kasimo duobė. R pusė nuarta ir nuvažinėta – kvartalinė linija intensyviai naudojama kaip miško keliukas. Pirminis pilkapio sampilo skersmuo galėjo būti 6–7 m. Jis buvo supiltas iš šviesiai geltono smulkiagrūdžio bei raudono ir tamsiai geltono stambiagrūdžio smėlio su pavieniais smulkiais degėsiais. Sampilas beveik visiškai sunaikintas lobių ieškotojų – pilkapio centre buvo iškasta 4x3 m skersmens duobė, kurios permaišytame užpilde aptikta degintinių kaulų bei keletas nedegintų arklio stuburo slankstelių. Po sampilo likučiais aptikti labai nedideli pilkapio pagrindo – tamsiai pilko su degėsiais smėlio – iki 8 cm storio fragmentai.

Pilkapį supo 3 ovalios duobės iš PV, P ir PR pusių bei 2 grioviai ŠV ir ŠR pusėse. Duobės yra 2,8–3,6x2–2,5 m skersmens, pjūvyje puslankio formos, iki 95 cm gylio. Grioviai – iki 4,9 m ilgio ir 1,4–2 m pločio. Pjūvis artimas *V* formai, jų gylis – iki 94 cm. Grioviai ir duobės užpildyti pilku ar tamsiai pilku smėliu su šviesaus smėlio intarpais.

Virš PR duobės, 32 cm gylyje aptikta geležinė apdegusi sagtelė. Netoli jos buvo keletas degintinių kaulų. 1,3 m į P nuo sagtelės, 30 cm gylyje rastas susilydęs žalvario gabaliukas.

ŠR pilkapio ketvirtyje, 12–15 cm gylyje fiksuoti sudegusio medžio fragmentai, sudarantys iki 2 m ilgio ir 20–30 cm storio juostą, einančią ŠV–PR kryptimi.

PR pilkapio ketvirtyje, tarp PR ir P duobių, 15 cm gylyje, aptikta degintinių kaulų koncentracija – 40x28 cm skersmens smulkių degintinių kaulų krūvelė pilkame smėlyje, įkasta (?) į įžemį, pjūvyje – puslankio formos, ilgąja kraštine orientuota 50°–230° kryptimi.

Pagal įrangą bei šykščius radinius pilkapis 2 priskirtinas viduriniojo geležies amžiaus antrajai pusei ir galbūt vėlyvojo geležies amžiaus pradžiai.

KASČIUKAI BARROW CEMETERY

The Kasčiukai barrow cemetery is located in the Švenčionys district in the Šimonėliai forest, quarter 19, in the south-eastern part. Barrow 2 was investigated. Its piled earth was 6–7 m in diameter and was surrounded by 3 oblong pits and 2 ditches. In the barrow cremated bones, an iron buckle and a melt bronze piece were found. The barrow is datable to the 2nd half of the 1st millennium.